14.08.2025. 12:17
Pogledano: 719 puta

"Dramska pedagogija"

Dramski odgoj razvija kod djece empatiju, kreativnost i društvenu svijest kroz aktivno učešće u svim fazama nastanka predstave. Djeca su ravnopravni članovi tima – od ideje do izvođenja.

Moj rad s djecom se temelji na uvjerenju da svako dijete posjeduje određenu sposobnost/vještinu koju uz pomoć roditelja, odgajatelja, učitelja, nastavnika i svih ostali koji zauzimaju uloge edukatora treba da otkrije i da postane svjesno upravo te svoje sposobnosti, da djetetu treba omogućiti da je razvija i da to bude ono u čemu je ono najbolje i najoriginalnije. U budućnosti u kojoj će živjeti naša djeca najvažnija je originalnost, biti originalan i poseban u nečemu. Originalnosti nema bez kreativnosti, bez procesa, bez slobode, a koncept nastave ne ostavlja dovoljno prostora ni slobode da se istražuje, da se kreira. Previše je zadanog što treba da se memoriše, premalo promišljanja o tome šta se nudi. Pokušavam kroz svoj rad ukrasti vrijeme za djecu, dati im što više prostora i slobode da sami pronalaze načine kako nešto što bolje razumjeti i usvojiti. Smatram iskustvo glavnim činom učenja, ništa nas ne može pripremiti za život kao vlastito iskustvo, da vidim, da čujem, da probam i osjećam. Svojim zadatkom smatram stvaranje atmosfere u kojoj će djeca imati priliku da spoznaju sami sebe kao ličnosti, svoje mogućnosti, svoje sklonosti, svoj vlastiti i

najprirodniji način savladavanja zadataka koji se stavljaju pred njih.
Moj moto je da samo sretno dijete može da se razvije u uspješnu i zadovoljnu osobu. Inspirišu me momenti kada vidim da djeca radeći na predstavi počinju sama živjeti na sceni, samostalno pronalaze rješenja i vode druge do spoznaje, rezultati koje postižemo u radu i radost djece zbog istih. Inspiriše me potreba da vratim osmijeh na lice tužnog i izgubljenog djeteta, da ga povedem u svijet mašte, da kroz dramski odgoj onakav kakav prakticiram pomogne takvom djetetu vratiti snagu i samopuzdanje.

Autor: *Meida Bešić*

DETALJAN OPIS

1. POLAZIŠTA

S obzirom da sam prije prosvjete radila kao glumac lutkar i da sam i sama educirana za dramski rad s djecom, kroz svoj rad prenosim ono što znam, ono kako bi trebao i da se realizira dramski odgoj u njegovom pravom i punom potencijalu. Baveći se dramskim radom, imala sam priliku da s djecom radim na gotovim tekstovima. Iako oni ostavljaju dovoljno prostora za vlastiti doživljaj, većina njih nisu prilagođeni današnjem vremenu, današnjem načinu života. Jesu problemi univerzalni, ali u svemu tome nedostaje lični pečat vlastitog iskustva.
Jesu priče univerzalne, jesu problemi slični, ali svaka ličnost je posebna i jedinstvena, zbog toga je i svaka priča jedinstvena i njihova. Zbog toga, radeći s njima pišemo i pričamo njihove priče, pratimo njihova razmišljanja, njihove boli, preispitujemo ih i tražimo zajedno rješenja koja su samo njihova i koja su dio njihove ličnosti, njihov vlastiti odgovor na ono što proživljavaju. Upravo dramske metode koje se koriste i u psihologiji i psihoterapiji, pružaju djetetu da dođe u dodir sa svojim nesvjesnim, da poveže koji su to nesvjesni događaji koji utječu na njihovu svijest i kako ih određuju.

Cilj: Omogućiti djeci da prođu kroz cjelokupan kreativni proces stavaranja jedne predstave. Dramska umjetnost u sebi objedinjuje i muziku, slikarstvo, književnost i ples. Upravo to bogatstvo različitih oblika umjetnosti, omogućuje im da kroz ovaj proces budu u različitim ulogama. U ulozi muzičara kada istražuju koja muzika najbolje odgovara za određene situacije i da li prati emotivna stanja te scene.
Likovni umjetnik – izbor scenografije i rad na slikama i porukama koje one sa svog aspekta šalju.
Ples – kada zajedno pronalazimo pokret koji najbolje odgovara za to stanje emocija.
Književnost – kada pišu tekst za predstavu, svako svoj dio i nakon toga se sklapa u cjelinu.

Ishodi:

- da su djeca obogaćena iskustvom i znanjem o načinu rada i kreiranja predstave,
- da su imali priliku i realizirali se kroz različite oblike zanimanja,
- da su prvenstveno kroz istrživanje o problemu zavirili u svijet pedagogije i psihologije,
- da su naučili kako se piše dramski tekst,
- da su kao glumci odigrali ono što su napsali,
- da igrajući različite uloge imaju priliku zaviriti, proživjeti i shvatiti druge i drugačije,
- da preispituju sebe i svoja osjećanja.

2. DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Ovdje bih željela da pišem o radu na dva projekta koji su rezultirali predstavama. Rad na projektu **„Učenje o različitostima kroz dramski prikaz“**, čiji je cilj bio jačanje svijesti o potrebi uzajamnog razumijevanja i otvaranja prema drugima i drugačijima, okupio je učenike Centra za slušnu i govornu rehabilitaciju i učenike OŠ „Čengić-Vila I“. Projekat je pokrenut na inicijativu Udruženja *„Društvo ujedinjenih građanskih akcija“ a u suradnji s Centrom za slušnu i govornu rehabilitaciji i OŠ „ Čengić-Vila I“*. U projektu su pored djece i mene učestvovale Alma Tuzi, profesorica koja je bila zadužena za izbor muzike za predstavu, Anisa Šetkić kao tumač znakovnog jezika, Danijela Madacky za izradu scenografije. Rad na projektu trajao je šest mjeseci. Sam projekat je obuhvatao dva dijela koja su se odvijala paralelno. Prvi dio jeste učenje znakovnog jezika koji se odvijao pod vodstvom Anise Šetkić koja je imala ulogu tumača znakovnog jezika, a uz pomoć učenika iz Centra za slušnu i govornu rehabilitaciji. U ovom dijelu smo svi zajedno učili zankovni jezik, čujuća djeca su uz pomoć svojih drugara i Centra za slušnu i govornu rehabilitaciju zaplovila u jedan novi svijet, njima stran i nov. U svijetu u kome riječ zamjenjuje pokret i grimasa, jedan potpuno drugačiji svijet. U kome
neverbalna komunikacija nije pratnja verbalnoj, nego je neverbalna jedina moguća za izražavanje svega onoga što oni kao čujuće osobe treba da pokažu i osjećaju. Bio je to veliki izazov i za njih i za mene, ući u svijet potpune tišine i iz tog svijeta obratiti se svima onima koji treba da nas vide, da nas razumiju, u svijet u kome ne možete vrisnuti da bi vas čuli, u kome morate gledati da bi se razumjeli. Nevjerovatna povezanost i razumijevanje se izgradilo među učesnicima ovog projekta, djeca iz škole su bila vrlo ponosna na same sebe, obogaćena jednim novim svijetom, jednim novim iskustvom.

Paralelno s učenjem znakovnog jezika djeca su prolazila kroz sistem dramskih igara koji je kroz ovaj projekat bio malo modificiran, što je za mene predstavljalo veliki izazov, bilo je i za mene to nešto novo, nešto čega sam se pomalo i plašila.

S obzirom da sistem dramskih igara obuhvata četiri segmenta i to:
1. igre za oslobađanje u prostoru i pokretu,

2. igre za koncentraciju, pažnju i maštu,
3. igre za oslobađanje i kultivisanje govora,
4. igre u dijalozima – dramske igre.
Prve dvije nisu predstavljale problem, to je bilo ono što povezuje svijet i jednih i drugih. Druge su djelimično modificirane, ali morali smo upravo na ovom dijelu napraviti spoj dva svijeta, svijet verbalne i nevrbalne komunikacije, djeca iz škole svojim jezikom i djeca iz centra sa svojim.

Ono što je kroz ovaj dio proizašlo jeste da su djeca iz Centra za slušnu i govornu rehabilitaciju pored znakovnog jezika, oslobodila se i pustila glas. Bez obzira što je to bio nedovoljno artikulisan govor, on je dolazio iz njih i pojačavao njihovu neverbalu komunikaciju. Nisu se stidjeli svojih drugara zbog takvog govora, bili su slobodni da i u svijetu čujućih osoba koriste glas, bez obzira što bi neko možda bio malo iznenađen koko zvuči, što bi se neko dijete u publici možda i nasmijalo na takav zvuk. Bili su to nevjerovatni trenuci za sve nas. Kao polazište za stvaranje vlastite priče poslužila nam je knjiga **„Piccola Macchia“** Lionela Neouanica, koju je s talijanskog prevela Anka Izetbegović. Stvarali smo priču koju smo zajedno pisali, priču o jednom djetetu koje je rođeno u bilo kojem mjestu, koje je posebno, drugačije od drugih, djetetu kojeg odbacuju zbog toga što se ne uklapa u koncept **„normalnog svijeta“**. Nismo znali kuda vodi priča, ali smo istraživali. Odvela nas je do tog da je upravo to dijete iz bilo kojeg mjesta svojom snagom, svojom posebnošću, time što je drugačije pronašlo svoj put, svojom snagom volje pokazalo ljepotu svog svijeta drugoj djeci, kojim su ta djeca bila oduševljena, onim što mogu da nauče od nekog ko je drugačiji, nekog ko nije kao oni. I to je bio najveći pogodak, jer upravo dramska umjetnost otvara prostor za dijalog, razmjenu mišljenja, kroz dramske uloge stvara se mogućnost za stavljanje u poziciju drugog, razmišljanje o vlastitim osjećanjima i osjećanjima drugih. Predstava koju smo mi stvorili je bila naša priča, naš put u borbi da osvijestimo ljude oko nas da jedni drugima možemo puno pružiti, da jedni drugima možemo obogatiti život svojom različitošću, svojom posebnošću. Naš pokušaj da probudimo i ostale da vide, da čuju i razumiju rezultirao je predstavom koju smo nazvali **„Buđenje“.**

Predstava je prvi put izvedena na 16. Festivalu dječijeg teatra u Gračanici gdje je osvojila tri nagrade:

Nagradu za najbolju predstavu u cjelini, Nagradu za muzički element predstave,od strane stručnog žirija u sastavu Bogdan Simić, Lubica Ostojić i dr. Larisa Softić Gasal, Nagradu za najbolju predstavu od strane dječijeg žirija.

Nakon Gračanice upriličeno je premijerno izvođenje predstave na sceni SARTR-a 14. 07.2013. godine

http://www.radiosarajevo.ba/metromahala/kultura/predstava-budenje-primjer-inkluzivnog-teatra/115827

http://www.cersig.edu.ba/index.php?option=com_content&view=article&id=161:predstava-qbuenjeq

Druga predstava koja nosi naslov „Ničiji problem“ realizirana je u martu 2016. godine s učenicima JU OŠ „Čengić-Vila I“. I ova predstava je krenula od aktualnog problema, problema nasilja u današnjem društvu. Zaplovili smo u različite oblasti. Istraživali smo u psihologiji, u pedagogiji o nasilju, tražili i istraživali u našoj sredini, u našoj kući, u našoj školi, u našoj učionici. Svako od njih je prema afinitetima istraživao različite situacije i prostore na kojima se dešava nasilje, na koji način se ono odvija, bilo da je riječ o verbalnom ili neverbalnom nasilju, sajber nasilju.
Svaka od napisanih situacija predstavlja lično iskustvo djeteta koje je radilo na predstavi. Sve situacije su pretočene u dramski tekst koji je rezultirao predstavom „Ničiji problem“. I u ovom projektu su djeca bila vođena kroz sistem dramskih igara, izrađivali scenografiju i birali muziku. Predstava je prvi put izvedena 05.03.2016. godine u Internacionalnoj školi na Ilidži na takmičenju iz drame na engleskom jeziku, koje je upravo organizovano na inicijativu Internacionalne škole, a potpomognuto od strane British Council. Na tom takmičenju predstava je osvojila prvo mjesto.
Na 19. Festivalu dječijeg teatra predstava je dobila nagradu za primjenu novih teatarskih formi u dječijem teatru. (Nažalost, organizator festivala nam nije još uručio ovogodišnju nagradu, ali na linku ispod možete pogledati dodijeljene nagrade)

http://bkc-gracanica.ba/odrzan-19-festival-djecijeg-teatra-u-gracanici/

3. EFEKTI;POSTIGNUTI REZULTATI

Rezultati su sami po sebi jasni, nagrade i prepoznavanje sredine da je to što radimo kvalitetno i ispravno, a to su nagrade koje su obje predstave osvojile. Potkrijepiti mogu velikim interesovanjem i željom djece da su dio dramske sekcije, čiji je interes za ovakav način rada sve veći. Djeca upravo kroz ovaj način rada spoznaju sami sebe, ovo je nešto što je blisko njihovom svijetu, oni uče kroz igru kao primarni vid, a upravo im to pruža dramska igra. Upravo ovakav način rada je prepoznat od strane pozorišnih poznavalaca i nagrađen Internacionalnom nagradom **„Grozdanin kikot“** koju sam dobila za 2015. godinu.

4. DODATNI KOMENTARI I SUGESTIJE DRUGIM NASTAVNICIMA KOJI BI ŽELJELI IMPLEMENTIRATI VAŠU IDEJU

U svojoj praksi sam imala prilku da pomažem i da educiram kolege za dramski rad s djecom. Većina njih je bila u grču, jer se smatraju nedovoljno educiranim da bi dramski rad realizirali na ovaj način. Uz dovoljno ljubavi, želje i truda sve se može naučiti, ne preko noći, ovo je dugogodišnji rad, istraživanja i putovanja u svijet u kome se uzvraća mnogo više nego što uložimo.

Collections

NIN nagrada

Nominovane prakse

NIN 2016